

Projektplan Va-nätets underhåll och förnyelse

2020-10-20

Va-nätets underhåll och förnyelse

En av de viktigaste frågorna som rör stadens va-infrastruktur gäller i vilken omfattning och i vilken takt förnyelsen av ledningsnätet är i behov av att genomföras. Det är viktigt att ha en strategi för hur förnyelsen ska gå till så att rätt åtgärd sätts in på rätt ställe i rätt tid. Revisionsplanen för 2020 uppmärksammar föråldrad infrastruktur som ett riskområde. Mer specifikt identifierar planen att stadens vatten- och avloppsnät (va-nät) inte förnyas i tillräckligt snabb takt. Om stadens va-nät inte förnyas, och om dåliga rör inte ersätts, riskerar läckage bland annat leda till kontaminering av mark och grundvatten. Svag förnyelsetakt kan också antas medföra en risk att långsiktigt leda till ökade driftkostnader, det vill säga om allt mer resurser måste avsättas för akuta reparationer eller andra åtgärder på grund av läckage.

Förnyelsetakten i vattenledningsnätet i Göteborg år 2019 låg enligt kretslopp och vattennämnden på cirka 0,46 procent. Detta understiger det egna målvärdet, som ligger på 0,6–0,7 procent. Enligt organisationen Svenskt Vatten är en årlig förnyelsetakt på just 0,6–0,7 procent ett rimligt och lämpligt målvärde. Även avloppsnätets förnyelsetakt ligger under nämndens eget målvärde. Nämnden uppger med egna ord att det *”är en utmaning”* att nå målvärdena för förnyelsetakten, och de skäl nämnden uppger är att andra projekt, såsom att förnya stomnätet, eller att stadsutvecklingen i största allmänhet konkurrerar om de tillgängliga resurserna.¹

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens primära syfte är att bedöma om kretslopp och vattennämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av underhåll och förnyelse av stadens va-nät.

Utöver ovanstående är syftet även att bedöma om kretslopp och vattennämnden har en ändamålsenlig finansieringsmodell. Med ändamålsenlig avses här bland annat om den är förenlig med lagen om allmänna vattentjänster.

¹ 2019 Kretslopp och vattennämnden: Särredovisning av VA-verksamheten, sidan 7.

I granskningen ska följande revisionsfrågor besvaras:

- Har kretslopp och vattennämnden en långsiktig och hållbar strategi och planering för att hantera behovet av underhåll och förnyelse av stadens va-anläggning och dess finansiering?
- Säkerställer kretslopp och vattennämnden en tillfredsställande hantering av de risker eller andra konsekvenser som följer av en låg förnyelsetakt och eftersatt underhåll av va-nätet?
- Har kretslopp och vattennämnden säkerställt att det finns ändamålsenliga rutiner och systematik i arbetet med förnyelse och underhåll av ledningsnätet?

Ansvarig nämnd/styrelse

I första hand omfattar granskningen kretslopp och vattennämnden. Då granskningen även avser frågor som gäller finansiering och en övergripande infrastruktur omfattar den även kommunstyrelsen.

Granskningen kommer att i huvudsak avgränsas till underhåll och förnyelse av ledningsnätet. Gryaab's anläggningar är en del av stadens va-nät. Gryaab ägs till drygt 70 procent av Göteborgs Stad. Övriga ägare är kommuner runt om Göteborg, det vill säga Ale, Partille, Bollebygd, Lerum, Härryda, Mölndal och Kungälv. Kretslopp och vattennämnden är va-huvudman i Göteborgs Stad och är i den egenskapen även huvudman för Gryaab. Av det skälet kan även Gryaab's verksamhet komma att beröras av granskningen.

Revisionskriterier

Stadsrevisionen kommer att använda följande revisionskriterier för att bedöma granskningens iakttagelser:

Ett primärt kriterium i granskningen är de normkällor som getts ut av organisationen Svenskt Vatten. Svenskt Vatten är en branschorganisation för landets va-organisationer, det vill säga kommunernas va-verksamheter.

Det främsta juridiska kriteriet i granskningen vilar på Vattentjänstlagen (lag 2006:412 om allmänna vattentjänster): Lagen reglerar förhållandet mellan kommunen – som ansvarar för utförandet av vattentjänster – och konsumenten av vattnet. Lagens syfte är att säkerställa att vatten-

försörjning och avlopp ordnas långsiktigt med hänsyn till både miljö och människors hälsa. Vattentjänstlagen är en speciallag, vilket innebär att lagens regler gäller före andra allmänna lagar som kommunallagen eller skadeståndslagen.²

Utöver aktuella lagar inom området, gäller även de riktlinjer inom staden som nämnden har att följa.

Metod och avgränsningar

Granskningen kommer att baseras på intervjuer med personer inom berörda verksamheter samt eventuellt med andra personer med kunskaper inom området. Vidare kommer dokument i form av rapporter, utvärderingar, styr- och plandokument, nämndprotokoll, ekonomisk dokumentation eller annan dokumentation att studeras och analyseras. Denna gäller såväl dokumentation upprättat inom Göteborgs Stad som annan dokumentation som kan vara av relevans för granskningen. Framför allt gäller det senare dokumentation i form av rapporter eller annan dokumentation utgiven av Svenskt Vatten. Därutöver kommer även juridiska texter av relevans för granskningen att gås igenom.

Oberoende och integritet

De sakkunnigas oberoende och integritet har prövats enligt vår oberoendedeklaration vilken baseras på Sveriges kommunala yrkesrevisorers modell. Inga omständigheter har framkommit som kan ifrågasätta förtroendet för de sakkunnigas oberoende och integritet som granskare.

Projektorganisation

Granskningen kommer att genomföras av Pär Lindén (projektledare) och Laila Värnestig samt Cecilia Ersdotter Ribeiro Goncalves.

Avrapportering

Avrapportering till revisorsgruppen planeras att ske våren 2021.

² För en allmän redovisning av de lagar som kan ha betydelse inom området, se <https://www.svensktvatten.se/vattentjanster/juridik/oversikt-reglering>

Kvalitetssäkring

Rapportens innehåll kommer att stämmas av med de granskade verksamheterna. Kvalitetssäkring genomförs av kvalitetsansvarig för fördjupade granskningar.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6

Göteborgs Stads kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

www.goteborg.se/stadsrevisionen